

GUIA. Recomanacions per a qui dona suport a persones refugiades en països de trànsit

#1

Introducció

Segons l'Alt Comissionat de Nacions Unides pels Refugiats (ACNUR), al món hi ha **68,5 milions de persones desplaçades** en cerca d'asil a zones segures. Per això, a més a més de les polítiques governamentals, són moltes les entitats que es mobilitzen per donar-los suport. També **hi ha persones que volen ajudar i ho fan al marge de les organitzacions.**

L'objectiu principal d'aquesta Guia és, d'una banda, convidar-les a buscar informació sobre els projectes de voluntariat existents, i en cas de no voler-ne formar part i decidir oferir algun tipus de suport personal a persones refugiades en països de trànsit, **brindar-los informacions, recomanacions i recursos que els poden ser d'utilitat.**

#2

Informació prèvia

2.1. Què és el voluntariat?

La Llei 25/2015, del voluntariat i de foment de l'associacionisme, defineix el voluntariat com el conjunt d'accions i activitats motivades per l'altruisme i la voluntat de transformació social que acompleixen les persones que participen en projectes en el marc d'una activitat associativa o bé en programes específics de voluntariat d'una entitat sense ànim de lucre.

A Catalunya hi ha un alt nombre d'entitats del tercer sector que disposen de programes específics de voluntariat. En aquestes entitats hi ha diversos projectes de suport a persones refugiades on podràs participar. Al final d'aquest document hi trobaràs algunes propostes.

2.2. On pots anar?

Cada projecte té les seves característiques, i el que tu pots aportar a cada espai també és diferent. No és el mateix intervenir en una frontera, en una illa o en un camp de persones refugiades; així com tampoc portar a terme tasques en l'àmbit de la salut, l'educació, o la legalitat (entre d'altres). Per decidir bé, informa't dels diferents espais i projectes existents. Impregna't de la missió del projecte on participaràs. Encaixa amb la teva manera de fer?

#3

Aspectes a tenir en compte de cara al teu projecte

3.1. Abans de marxar...

Pregunta't què et mou. La motivació impulsa l'acció. El voluntariat es fonamenta en una decisió lliure i personal motivada pels principis de llibertat, solidaritat, altruisme, gratuïtat, aprenentatge, transformació i avenç social. Mai cal fer un voluntariat per cobrir una necessitat pròpia. Pensa-hi, revisa les teves expectatives i motivacions, i assegura't d'estar en un bon moment personal que et permet fer una bona tasca.

Com és la teva mirada? Apoderar no és ser assistencialista ni paternalista. Apoderar vol dir donar veu a l'altre i animar-lo a ser partícip del seu procés. L'èxit de molts projectes recau en què parteixin d'una motivació real dels participants.

Iguals i alhora diferents. Trobaràs molta diversitat cultural en els espais on intervindràs. Cal que vagis amb la ment oberta i receptiva; informa't dels costums d'altres cultures i actua lliure de judicis.

Existeixen conflictes latents entre diferents col·lectius. No forçis la seva relació, observa com funcionen les dinàmiques de convivència i actua amb prudència.

El passaport mana? Malauradament, a vegades els nostres privilegis s'escullen mirant el color del nostre passaport. Per ser ciutadana europea, disposes d'uns drets que les persones que busquen refugi ara tenen molt més difícil d'exercir. Sigues conscient, treballa des de la igualtat i el respecte.

Espera, ja ho tens tot?

- Coneix el territori: quin temps fa? Quines lleis té? Com hi arribaràs? On està l'ambaixada?
- Forma't en una entitat que et pugui donar eines bàsiques i útils per a la teva intervenció.
- Els dies abans de marxar, descansa i alimenta't adequadament.
- Coneix l'experiència de persones amb alguna vivència similar.
- Comprova que tota la teva documentació està en regla.
- I no t'oblidis de fer-te una assegurança de viatge!

3.2. Un cop allà

Comença a poc a poc. Observa com funciona el projecte on ets; abans d'opinar, escolta. Si tens propostes, fes-les amb respecte i sense donar lliçons ni jutjar la manera de fer de les persones que porten mesos gestionant els programes.

Sigues equitativa. Pot ser que tinguis més afinitat amb algunes persones que amb d'altres, però això no s'ha de convertir mai en un tracte de favor. Sempre que observis alguna situació més vulnerable o les persones refugiades et transmetin alguna demanda, parla-ho amb coordinació perquè es pugui fer una intervenció objectiva i completa.

El vincle. El vincle és necessari per construir una relació basada en la confiança i el respecte. Evita lligams de dependència. Tingues en compte la repercussió que pot tenir la relació que estableixes amb l'altra persona. Recorda sempre el teu rol: ets una persona que ofereix un acompanyament puntual.

Quan intervinguis amb infants, recorda sempre que ells i elles tenen un nucli familiar o entorn més pròxim amb el que conviuen. Reforça el seu vincle!

Què explico de mi? Quan s'inicia una relació entre iguals, ambdues parts volen saber més de l'altre. Tingues en compte que les persones refugiades sovint repeteixen la història del seu trajecte moltes vegades, i fer-ho no és agradable. Respecta la seva intimitat i els seus temps, tingues una escolta activa que també els vinculi al seu passat i futur. Sobre tu, dona la informació amb què et sentis còmode.

Passar contactes. Donar el teu contacte és una decisió molt personal. Fer-ho et comportarà unes conseqüències tan positives (com poder fer un seguiment) com difícils (com no poder atendre sempre, no poder donar resposta al que et puguin demanar, sentir-te impotent davant la informació que et donen...). Dona't temps per prendre aquesta decisió. Fes-ho amb responsabilitat i consciència.

Immortalitzar moments. En el cas de voler fer fotografies, planteja't bé quina és la finalitat de realitzar-les i tingues sempre en compte que cal respectar la intimitat i privacitat de tothom, en especial quan la persona fotografiada és un menor.

Sigues flexible. Tingues capacitat d'adaptar-te a les situacions, el context i les condicions... No sempre tot sortirà com tu esperes, però no et frustris. En tots els espais i moments podràs aprendre i donar un cop de mà.

Protocols. Si observes alguna acció de violència o et trobes enmig d'una situació incòmoda, informa els/les responsables del teu projecte i deriva el cas a persones o entitats que puguin donar-hi resposta. El treball en xarxa és una potencialitat que pot aportar grans beneficis a les persones a qui s'acompanya.

Informa't de si existeixen protocols d'actuació establerts en el projecte on participes i, en cas que no n'hi hagi, planteja't de crear-ne.

No tens superpoders. Tingues en compte que no pots salvar el món ni fer canvis amb un gran impacte immediat. Sigues realista, planteja't què pots fer i expressa-ho als altres perquè quedi clar i no es generin falses expectatives. Deixa clares les teves possibilitats.

Cuida't.

- No t'oblidis de tu. Cada dia busca un moment per desconnectar. El que vius és tan intens que pot absorbir-te. Troba espais i recursos per cuidar-te emocionalment.
- Realitza un acompanyament sostenible: el temps passa de pressa i és molt intens. Organitza't, posa límits a la teva tasca i descansa.
- El treball en equip és una peça clau de suport i facilita que el projecte tiri endavant.
- Amb la família i amics..., mantingues el contacte sempre que puguis i et vingui de gust; et mantindrà connectat al teu entorn més pròxim.
- Tenir una estada definida t'ajudarà a fer una millor gestió. És preferible si et marques una data d'anada i tornada.
- Si sents que la situació et sobrepassa, expressa-ho a l'equip de coordinació del teu projecte per prendre les mesures necessàries.

3.3 A la tornada...

Trasbals emocional. Durant el teu voluntariat has viscut situacions de gran impacte i precarietat, i, en tornar a casa, reps l'evidència que aquí la realitat és molt diferent. Segurament sentiràs un xoc molt fort que et farà replantejar el teu mode de vida. A poc a poc hauràs de gestionar totes les emocions que et sorgiran: culpa, enuig, tristesa, impotència, etc. No prenguis mai decisions importants en aquest moment, dona't una pausa per poder seguir.

Aquí també ets molt útil. Un cop a casa, explica què has vist i après durant el teu viatge per incidir en el teu entorn sobre les causes que generen desigualtat. Transforma les teves emocions en el motor per seguir col·laborant en projectes de sensibilització i transformació de la realitat de les persones refugiades i immigrants que impulsen les entitats o bé les administracions públiques.

Desvincular-te. Has viscut durant molts dies una experiència personal molt intensa, fent una tasca exhaustiva i durant moltes hores al dia. El voluntariat s'hauria d'integrar a la teva vida amb equilibri amb altres dimensions; no ha de ser la teva única prioritat.

No et tanquis en banda. Pot ser que et sentis incompresa si parles amb algú que no ha tingut una experiència semblant. Potser et pot ajudar trobar un grup d'iguals amb qui compartir la teva experiència i expressar com et sents. El teu testimoni també ha de ser compartit i pot servir de guia per algú altre i per visibilitzar la realitat que has conegut.

#4 Recursos

Protecció internacional per a persones refugiades

asil.cat

Organitzacions per la justícia global

www.lafede.cat

Federació Catalana del Voluntariat Social

voluntaris.cat

Coordinadora Obrim Fronteres

www.facebook.com/Coordinadora-Obrim-Fronteres-331772537265034/

Recursos per tasques de suport amb organitzacions que actuen a Grècia

www.greecevol.info

Espai d'entitats i voluntariat de Catalunya

www.xarxanet.org

Portal de la Generalitat en relació amb el voluntariat i l'associacionisme

voluntariat.gencat.cat/el-nou-portal-de-lassociacionisme-i-el-voluntariat

Agència Catalana de Cooperació (Registre d'entitats de cooperació al desenvolupament)

cooperaciocatalana.gencat.cat/ca/que-fem/ambits/registre_d_ongd/

Adreces i telèfons de les ambaixades i consolats d'Espanya

www.exteriores.gob.es/Portal/es/ServiciosAlCiudadano/Paginas/EmbajadasConsulados.aspx

Comitè per a l'acollida de les persones refugiades

treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicas/immigracio/persones_refugiades/